

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

เรื่อง

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

Ethics Behavior of Bachelor's degree students at
Rajamangala University of Technology Srivigaya Songkhla

โดย

จักรกฤษณ์ จุฑาทิพรรัตน์

รายงานนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากเงินรายได้
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย สงขลา
ประจำปีงบประมาณ 2550

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

จักรกฤษณ์ จุฑาทิพรรัตน์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับจริยธรรมและเปรียบเทียบระดับจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลาเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาในการส่งเสริมจริยธรรมในการเรียนการสอน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ปีการศึกษา 2550 จำนวน 6,157 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามตารางอัตราส่วนของเครจซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 361 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมรายด้านพบว่า ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ด้านความอดทน ด้านความสามัคคี และด้านความกตัญญูตกอยู่ในระดับมาก ส่วนตามตัวแปรเพศที่แตกต่างกัน ตามตัวแปรหลักสูตรที่แตกต่างกัน และตามตัวแปรคณะ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ โครงการจัดตั้งคณะสถาปัตยกรรม โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรม โครงการจัดตั้งวิทยาลัยรัตภูมิ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5

Ethics Behavior of Bachelor's degree students at Rajamangala University of Technology Srivijaya Songkhla

JACKRIT JUTHATHIPRAT

Abstract

The purposes of the research were to study and to compare the degrees of ethics of the students at Rajamangala University of Technology Srivijaya. Then the students' related opinions and suggestions were employed to enhance ethics in learning-teaching contexts. The population of the study were 6,157 bachelor's degree students at Rajamangala University of Technology Srivijaya in Academic Year 2007. Then, 361 subjects were randomly selected employing the use of determining the size of sampling groups along with the tables of Krazy and Morgan. The results of the research indicate that the overall degree of ethics behaviours of the students is at a level of "Much". However; when each category of ethics behaviours was considered, it was found that the ethics behaviours in discipline and responsibility are scored at "Moderate" whereas honesty, self-devotion, patience, unity and gratitude are measured at "Much". As a whole the differences in sex, programs of studies and faculties do not reveal the significant difference in spite of the fact that there is a statistical significance of 0.5 when each category of the following groups are taken into consideration, namely, the faculty of Engineering, the Faculty of Business Administration, the Faculty of Liberal Arts, Establishment Project of Faculty of Architecture, Establishment Project of Faculty of Fine Arts and Establishment Project of Rattapoom College

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่อไป

การทำวิจัยได้สำเร็จเนื่องจากได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ที่ร่วมมือในการตอบสอบถาม ขอขอบคุณอาจารย์ ถนอมศรี เชนวิถีสุข ผศ. สมเกียรติ อินทร์ชัย ผศ. วิไลลักษณ์ เกตุแก้ว อาจารย์บุษยา เหน็บบัว อาจารย์สมพร ขุนเพชรและอาจารย์จำรูญ วงศ์กระจ่าง ที่ให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

ว่าที่พันตรีจักรกฤษณ์ จุฑาทิพรรัตน์

กันยายน 2551

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมุติฐานของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ความหมายของจริยธรรม	6
องค์ประกอบของจริยธรรม	7
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับจริยธรรม	9
พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	13
ความมีระเบียบวินัย	14
ความรับผิดชอบ	16
ความซื่อสัตย์	19
ความเสียสละ	22
ความอดทน	22
ความสามัคคี	23
ความกตัญญูกตเวที	24
การปลูกฝังจริยธรรมในสถานศึกษา	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	28
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	28
วิธีการดำเนินการวิจัย	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	31
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	35
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
อภิปรายผล	44
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	45
สรุปผลการวิเคราะห์วิจัย	45
ข้อเสนอแนะ	45
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	46
บรรณานุกรม	47
ภาคผนวก	48

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรคณะ	31
4.1 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา	36
4.2 ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน	37
4.3 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา ตามตัวแปรเพศ	38
4.4 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาตามตัวแปรหลักสูตร	39
4.5 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาตามตัวแปรคณะ	40

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุสูงมาก อันเนื่องมาจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้การดำรงชีวิตมีความสะดวกสบายยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันคนในสังคมก็มีความต้องการทางด้านวัตถุเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ใช้ความพยายามทุกวิถีทางที่จะให้ได้วัตถุมาสนองความต้องการของตน ก่อให้เกิดความเห็นแก่ตัว คุณธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมเสื่อมลง ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมเกิดขึ้นมากมาย (สุมนธา แก่นกุล. 2544 : 1) ในปัจจุบันสำนักทางคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม ซึ่งเป็นมาตรฐานในการวินิจฉัยคุณค่าพฤติกรรมของคนในสังคมกำลังเสื่อมลงอย่างเห็นได้ชัด และสะท้อนได้จากพฤติกรรมของคนในสังคมได้เริ่มสำนึกในเรื่องของความถูกต้อง ความดี ความเลว คุณธรรมประจำใจ กฎเกณฑ์ทางศีลธรรม และสิทธิหน้าที่ในฐานะมนุษย์ลดต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (ณรงค์ ศิลารัตน์. 2544 : 1)

วิกฤติด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ตกต่ำนั้นเกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม ความไม่ซื่อสัตย์สุจริต การขาดจรรยาบรรณ การขาดความรับผิดชอบ ความเกียจคร้าน การอวยการวยทางลัด การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขาดเหตุผลทางจริยธรรมในการดำรงชีวิต ซึ่งจะเห็นความไม่มีมาตรฐานทางจริยธรรมของบุคคลแต่ละวิชาชีพอย่างมากมาย และส่งผลถึงการทำลายระบบของสังคมทั้งหมด โดยจะพบจริยธรรมที่ตกต่ำ เช่น แพทย์ที่ไร้จรรยาบรรณ กลายเป็นแพทย์พาณิชย์ ผู้สื่อข่าวไม่มีจรรยาบรรณเขียนข่าวละเมิดสิทธิมนุษยชน และตำรวจกลายเป็นผู้ร้ายแทนที่จะเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ เป็นต้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2540 : 13)

ปัญหาจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลที่ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคม ซึ่งกลายเป็นปัญหาของชาติบ้านเมือง ที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหาทางด้านสังคมดังกล่าวถูกมองว่าเกิดจากความล้มเหลวทางด้านการจัดการศึกษา เสียงสะท้อนจากองค์กรต่าง ๆ ในสังคมที่มีต่อการแก้ปัญหา หรือภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นในสังคมไทย อันเนื่องมาจากบุคคลขาดคุณธรรมจริยธรรม ต่างมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่า ภาระหน้าที่ในการสร้างสมดุลทางคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคคลและสังคม ทำได้โดยกระบวนการทางการศึกษา (ประชาคม จันทรชิต. 2543 : 1)

การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการช่วยพัฒนาและปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม การดำเนินชีวิตที่เหมาะสมในสังคม การปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม มีความสามารถที่จะประกอบอาชีพตามควรเหมาะสมแก่วัย และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (สุเทพ ยงยุทธ. 2544 : 3)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตกำลังคน แต่โดยสภาพทั่วไปยังประสบกับปัญหาด้านจริยธรรมของนักศึกษาอยู่หลายประการ เช่น การพูดคำหยาบ การแต่งกายไม่เรียบร้อย การทะเลาะวิวาท และขาดความรับผิดชอบ เป็นต้น และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ยังมีการศึกษาหรือทำการวัดประเมินผลเกี่ยวกับจริยธรรมของนักศึกษาน้อยมาก จึงทำให้ขาดข้อมูลพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาที่ถูกต้องและชัดเจน ที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญและสภาพปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และเป็นประโยชน์ในการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อทราบระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา จำแนกตามเพศ หลักสูตร และคณะ
3. เพื่อทราบข้อเสนอแนะและวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐาน ดังนี้

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ที่เพศต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
2. นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ที่หลักสูตรต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
3. นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ที่คณะต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของโครงการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ใน 7 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1.1 ความมีระเบียบวินัย
- 1.2 ความรับผิดชอบ
- 1.3 ความซื่อสัตย์
- 1.4 ความเสียสละ
- 1.5 ความอดทน
- 1.6 ความสามัคคี
- 1.7 ความกตัญญูทดแทน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ปีการศึกษา 2550 จำนวน 6,157 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างตามตารางอัตราส่วนของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา 361 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามเพศ หลักสูตร และ คณะ แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา มีดังนี้

3.1.1 เพศ แบ่งเป็น

- 1) เพศชาย
- 2) เพศหญิง

3.1.2 หลักสูตร แบ่งเป็น

- 1) หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี
- 2) หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี

3.1.3 คณะ แบ่งเป็น

- 1) คณะวิศวกรรมศาสตร์
- 2) คณะบริหารธุรกิจ
- 3) คณะศิลปศาสตร์

- 4) โครงการจัดตั้งคณะสถาปัตยกรรม
- 5) โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรม
- 6) โครงการจัดตั้งวิทยาลัยรัตภูมิ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา มีดังนี้

- 3.2.1 ความมีระเบียบวินัย
- 3.2.2 ความรับผิดชอบ
- 3.2.3 ความซื่อสัตย์
- 3.2.4 ความเสียสละ
- 3.2.5 ความอดทน
- 3.2.6 ความสามัคคี
- 3.2.7 ความกตัญญูคุณเวที

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง ความประพฤติปฏิบัติชอบ ทั้งต่อตนเองและสังคม อันก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม 7 องค์ประกอบ คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน ความสามัคคี และความกตัญญูคุณเวที

2. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

3. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมตามกฎระเบียบของสังคมและศีลธรรม

4. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรและความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยรู้จักหน้าที่ต่อตนเองและต่อผู้อื่น

5. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การมีพฤติกรรมอย่างเหมาะสมตรงไป ตรงมา หรือการปฏิบัติตรงต่อความเป็นจริง ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

6. ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักยอมสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม และการให้แบ่งปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา

7. ความอดทน หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มากระทบ ใช้สติปัญญาในการควบคุมตนเอง ให้เป็นคนที่มีเหตุผลอยู่ตลอดเวลา ไม่ท้อถอย ไม่ยอมแพ้ เอาชนะอุปสรรค

8. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การแสดงออกถึงการร่วมแรงร่วมใจร่วมมือปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยดี เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและ สังคม ไม่เห็นแก่ตัว มีใจเป็นธรรม และสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะในทางที่สร้างสรรค์

9. ความกตัญญูทวาทิ หมายถึง ความรู้สึกสำนึกบุญคุณและตอบแทนบุญคุณที่บุคคลอื่นมีต่อเรา และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความกตัญญูทวาทิ ได้แก่ มีความรู้สึกสำนึกบุญคุณของผู้มีคุณ และรู้จักตอบแทนบุญคุณต่อผู้ที่มีคุณเสมอ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา มีวัตถุประสงค์ในการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้นักศึกษา และใช้ในการวางแผนพัฒนานักศึกษาในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายของจริยธรรม
2. องค์ประกอบของจริยธรรม
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม
5. การปลูกฝังจริยธรรมในสถานศึกษา

1. ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม หมายถึง การประพฤติในสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความดีและความถูกต้องในสังคม มีจุดหมายปลายทางอยู่ที่คุณงามความดีของสังคมในส่วนรวม (อานวย ทะพิงค์แก และชะยันต์ วรรณะภูติ. 2522 : 189) และพนัส หันนาคินทร์ (2533 : 48) ให้ความหมายของจริยธรรมสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง เกษมสุขขึ้นในสังคมและสมาชิกของสังคม ซึ่งการที่จะปฏิบัติให้เป็นเช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ว่าสิ่งใดผิด สำหรับ มาโนชย์ ตัณชนนิตย์ (2523: 41) อธิบายไว้ว่า จริยธรรม เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า “จริยา” หรือ “จรรยา” หมายถึง ความประพฤติ กริยาที่ควรประพฤติ คำว่า “ธรรม” หมายถึง คุณธรรม ความดี ความชอบ ความถูกต้อง เมื่อรวมกันจึงมีความหมายว่า ความประพฤติ ที่น่าพึงปรารถนาของผู้อื่นที่ได้พบเห็น ความประพฤติในที่นี้ หมายถึง ความประพฤติของบุคคลที่แต่ละคนแสดงออกมาเป็นประจำวัน เป็นอุปนิสัยสืบเนื่องมาจาก ความนึกคิด เชื่อถือ หรือนิสัยที่ได้สะสมไว้ มิใช่เป็นการกระทำที่แสดงออกโดยการแสเสร้างทางกาย วาจา และใจ จริยธรรมจึงมีความหมายว่า ความดีงามที่พึงปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น สาโรช บัวศรี (2527 : 18) ได้ให้นิยามของจริยธรรม คือ “จริยธรรม” คือ แนวทางประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บุคคลอยู่กันได้อย่างร่มเย็นในสังคม มีโครงสร้างที่สำคัญ คือ ศีลธรรม สิ่งธรรม สิ่งที่ควรจดเว้น และคุณธรรมสิ่งที่ควรปฏิบัติ ซึ่งทั้งสองข้อรวมกันเรียกว่า “คุณธรรม” โพธิ์ทอง จิตอ่อนน้อม (2529 : 12) ได้ให้ความหมายว่า จริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติอันเป็นความหวังของสังคมที่ต้องการให้มีขึ้นในมวลสมาชิก เพื่อความอยู่รอดของสังคม และดำรงความเป็นสัตว์ประเสริฐไว้ ส่วนจริยธรรมตามทัศนะของธวัชชัย ชัยจิราฉายกุล (2529 : 22 - 23)

หมายถึง มาตรฐานหรือแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และให้สังคมมีความสุข มีความพอใจ แต่ในทัศนะของ เทียนท่า (2524 : 3) ได้เขียนวิจารณ์ไว้อย่างน่าสนใจว่า “แต่เดิมนั้น จริยธรรมถูกมองว่าเป็นการประเมินคุณค่าของความประพฤติการกระทำของมนุษย์ออกมาเป็นความดี ความชั่ว บางยุคจริยธรรมถูกยึดติดอย่างเหนียวแน่นกับศีลธรรมในแง่อื่น ๆ” ดังนั้น เทียนท่า จึงได้เสนอความหมายของจริยธรรมในแนวใหม่ว่า จริยธรรม เป็นความคิดรอบคอบที่เกี่ยวข้องกับหลักของความยุติธรรม ในขณะที่เข้าไปเกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งยึดถือเอาหลักการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีได้หมายถึง กฎเกณฑ์ที่บังคับโดยทั่วไป แต่ต้องเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความเป็นสากล ที่คนส่วนใหญ่ยอมรับได้ทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งกัน ถือเป็นอุดมคติ พันธะทางคุณธรรมจริยธรรม ดวงเดือน พันธุมนาวัน (2524 : 42) อธิบายว่า จริยธรรม เป็นคำที่มีความหมายกว้าง หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น

2. ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามจำกัด ผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ส่วนมากรู้สึกเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และไม่สมควร เช่น การเห็นแก่ตัว การพูดเท็จ การไม่ตรงต่อเวลา เป็นต้น

ดังนั้น ผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่ลักษณะและพฤติกรรมประเภทที่หนึ่งมาก และประเภทที่สองน้อย

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า จริยธรรม เป็นการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรืองเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติ

2. องค์ประกอบของจริยธรรม

ประภาศรี สีหอำไพ (2535 : 12) ได้สรุปไว้ว่า จริยธรรม เป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิต เป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ระเบียบวินัย (discipline) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ ทุกคนสามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจ ย่อมเดือดร้อนระส่ำระสาย ขาดผู้นำผู้ตาม ขาดระบบที่กระชับความเข้าใจเป็นแบบแผนให้ยึดถือปฏิบัติ การหย่อนระเบียบวินัยย่อมยากที่จะพัฒนาไปได้ทัดเทียมชาติอื่น บุคคลจึงควรจารีตประเพณีของสังคม

2. สังคม (society) เป็นการรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมที่งดงาม มีวัฒนธรรมอันแสดงมีระเบียบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน

3. อิสระเสรี (autonomy) ความมีสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นลำดับ ก่อให้เกิดความอิสระสามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ในชีวิต มีความสุขในระเบียบวินัยและสังคมของตน เป็นค่านิยมสูงสุดที่คนได้รับการขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตนตามเสรีภาพเฉพาะตนได้อย่างอิสระ สามารถปกครองตนเอง ให้อยู่ในทำนองคลองธรรม

กรมวิชาการ (2523 : 3) และวิณา เนาวลักษณ์ (2528 : 5) เสนอองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการของจริยธรรม สรุปดังนี้

1. ส่วนประกอบด้านความรู้ (moral reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด

2. ส่วนประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (moral attitude and belief) คือ ความพึงพอใจ ศรัทธาเลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับความคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ

3. ส่วนประกอบด้านพฤติกรรมแสดงออก (moral conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูกหรือผิด ในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2 - 3) ได้อธิบายว่า มนุษย์เกี่ยวข้องกับจริยธรรมหลายลักษณะหลายประเภท เช่น ความรู้ ทักษะคติ การใช้เหตุผล และพฤติกรรมต่าง ๆ

ความรู้เชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ ความเข้าใจว่าในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดควรกระทำชนิดใดควรควรงดเว้น

ทักษะคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะ หรือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทักษะคติเชิงจริยธรรมจะมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ จะใช้ทำนายพฤติกรรมทางจริยธรรมได้อย่างแม่นยำ

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะทำ หรือเลือกที่ไม่กระทำ พฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือควรงดเว้น การแสดงที่พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น สำหรับ เจียมจิต บุญรักษ (2534 : 10) กล่าวว่า การจำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมตามความคิดเห็นของนักจิตวิทยานั้นมีความคล้ายคลึงกันแต่เรียกชื่อต่างกันออกไป ซึ่งอาจสรุปได้ว่า จริยธรรม จำแนกเป็นองค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางปัญญา (cognition) คือ ส่วนที่เป็นความรู้ ความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม ซึ่งเป็นความรู้ ความเข้าใจในเห็นผลของความถูกต้องดีงามสามารถตัดสินใจแยกพฤติกรรมที่ดี ที่ถูก ที่ควร ออกจากพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่ถูก ไม่ควร มโนทัศน์อื่นที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความคิดเห็นทางจริยธรรม (moral thought) ค่านิยมทางจริยธรรม (moral

value) ความเชื่อทางจริยธรรม (moral judgment) การใช้เห็นผลทางจริยธรรม (moral reasoning) และ ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม (moral cognition)

2. องค์ประกอบทางอารมณ์ (affection) คือ ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อลักษณะหรือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมว่า ตนชอบหรือไม่ชอบเพียงใด ซึ่งส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคม นั้น องค์ประกอบในด้านนี้มีความหมายกว้างกว่าความรู้ ความเข้าใจเชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะ รวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน และองค์ประกอบด้านนี้ยังสามารถเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมได้มโนทัศน์ที่ใช้เรียกแทนองค์ประกอบนี้ ได้แก่ เจตคติทางจริยธรรม (moral attitude) ความรู้สึกทางจริยธรรม (moral feeling) และปฏิกิริยาทางจริยธรรม (moral reaction)

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (behavior) คือ พฤติกรรม หรือการกระทำที่บุคคลแสดงต่อ ตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสิ่งแวดล้อม เป็นพฤติกรรมที่สามารถตัดสินใจได้ว่า ดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด ควร หรือไม่ควร ซึ่งเป็นอิทธิพลส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการกระทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมใดจะขึ้นอยู่กับ อิทธิพลองค์ประกอบทั้งสองประการที่กล่าวมาแล้ว พฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อ ความผาสุกและความทุกข์ของสังคม มโนทัศน์ที่ใช้เรียกองค์ส่วนนี้ ได้แก่ ความพฤติกรรมทางจริยธรรม

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 13 – 16) ได้กล่าวทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ เพียเจต์ (Piaget) พบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความฉลาดในการรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะ ต่าง ๆ คือ พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั่นเอง ซึ่ง เพียเจต์ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (sensor motor Operation) เป็นระยะตั้งแต่ แรกเกิด – 2 ปี เด็กจะรับรู้ทางประสาทสัมผัสอย่างง่าย ๆ ทำให้เกิดทางสติปัญญาและความนึกคิด เด็ก จะมีโครงสร้างทางความคิดจากสิ่งที่พบเห็น และจากสิ่งที่สัมผัส

2. ขั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (pre-operational thinking) ช่วงอายุ 2 – 6 ปี เด็กเริ่มใช้ภาพ แทนวัตถุและเหตุการณ์ สามารถเลียนแบบคนอื่นได้ และพัฒนาอย่างรวดเร็ว สามารถใช้ภาษาติดต่อ ทางสังคมได้อย่างกว้างขวาง และเริ่มพัฒนาความคิดเชิงตรรกศาสตร์ ความคิดส่วนใหญ่เกิดจากการรับรู้ จากประสาทสัมผัส

3. ขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (concrete operational thinking) ช่วงอายุ 7 – 11 ปี เด็กจะมี ความคิดเชิงตรรกศาสตร์ในสิ่งที่มองเห็นและจับต้องได้ และค้นหาความจริงเกี่ยวกับวัตถุและสิ่งแวดล้อม เป็นแบบแผน

4. ขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม (formal propositional think or formal operational thinking) ช่วงอายุ 11 – 15 ปี พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดเห็นของเด็กขั้นสูง สามารถคิดเห็นเหตุผลนอกเหนือข้อมูลที่มีอยู่ได้ สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเพียเจต์ พบว่า การตัดสินใจทางจริยธรรมมีส่วนสัมพันธ์กับหลักการทางสติปัญญาด้วย และการพัฒนาการทางจริยธรรมสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

4.1 ขั้นก่อนจริยธรรม อายุแรกเกิด - 3 ปี เป็นขั้นที่ยึดถือตนเองเป็นส่วนใหญ่อะไรก็ตามที่ตนเอง ไม่เข้าใจและไม่รับรู้สภาพแวดล้อมและกฎเกณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น การประพฤติปฏิบัติกระทำอย่างอิสระ เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายของตน

4.2 ขั้นยึดคำสั่ง หรือความจริงที่เห็นได้ชัด ช่วงอายุ 4 – 11 ปี เริ่มพัฒนาจริยธรรมสามารถเข้าใจบทบาทของตนเอง ประพฤติโดยยึดคำสั่งเป็นกฎเกณฑ์ เป็นระยะว่านอนสอนง่าย เชื่อฟังอยู่ในโอวาท ไม่เข้าใจเหตุผลในทางนามธรรม ยึดปริมาณทางกายภาพที่เห็นได้ชัด เช่น ขนาดความเสียหายเกิดจากการกระทำ เป็นระยะที่สามารถปลูกฝังจริยธรรมได้ง่าย

4.3 ขั้นยึดหลักการแห่งตน เริ่มอายุ 12 ปีขึ้นไป การพัฒนาพฤติกรรมในวัยนี้เป็นระยะค่อนข้างยาก เพราะเด็กจะใช้สติปัญญาค้นหาเหตุผล เป็นระยะแสวงหาค่านิยมของตนเอง เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิต เมื่อเป็นผู้ใหญ่เด็กจะใช้สติปัญญาในการตัดสินใจจริยธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 29 - 30) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้าโดยอาศัยแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) เป็นพื้นฐาน โคลเบอร์ก เชื่อว่า พัฒนาการทางการใช้เชิงคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้น บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในระดับที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นต่ำอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลจะได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ขั้นสูงต่อไปมีมากขึ้นตามลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงจนถูกละทิ้งไปในที่สุด โคลเบอร์ก ได้แบ่งพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ เป็นพัฒนาการของเด็กอายุ 2 – 10 ปี เด็กจะใช้การลงโทษและรางวัลเป็นการตัดสินใจการถูกผิด เป็นวัยเชื่อถือผู้ใหญ่ ความสนใจจะอยู่ที่ตนเองไม่เข้าใจระเบียบแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม พัฒนาการของเด็กวัยนี้มี 2 ขั้น ดังนี้

1.1 ขั้นที่ 1 เป็นขั้นการใช้การลงโทษเป็นเหตุผลของการตัดสินใจ เป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 2 – 7 ปี เป็นขั้นการหลบหลีกการลงโทษ เด็กจะทำตามกฎเกณฑ์หรือคำสั่งของผู้ใหญ่เพราะกลัวการลงโทษ

1.2 ขั้นที่ 2 เป็นขั้นใช้การตอบสนองความต้องการของตนเองเป็นเหตุผลในการตัดสินใจเป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 7 – 10 ปี เป็นขั้นแสวงหารางวัล เด็กจะทำดี ทำตามคำสั่งกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ รางวัลเป็นสิ่งตอบแทนมาตัดสินใจในการประพฤติปฏิบัติ

2. ระดับตามกฎเกณฑ์ เป็นพัฒนาของเด็กอายุ 10 – 16 ปี พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้จะยึดถือกฎเกณฑ์ของสังคมหรือกลุ่ม ไม่อยากทำความผิดเพราะต้องการให้กลุ่มหรือสังคมยอมรับตน หรือให้ตนเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เป็นวัยที่ยึดถือบุคคลที่ตนรักเป็นแบบฉบับหรือระเบียบของกลุ่มเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 2 ขั้น ต่อเนื่องจาก 2 ขั้นแรก ดังนี้

2.1 ขั้นที่ 3 ขั้นให้การยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ ช่วงอายุ 10 – 13 ปี ขั้นนี้เด็กจะทำตามความเห็นของกลุ่ม ทำตามกฎเกณฑ์ หรือแบบฉบับของสังคม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มหรือสังคม ทำตามผู้อื่นที่เห็นชอบ

2.2 ขั้นที่ 4 ขั้นใช้ระเบียบแบบแผน หรือกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ ช่วงอายุ 13 – 16 ปี เป็นขั้นทำหน้าที่ของสังคม เด็กจะใช้กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของสังคมมาเป็นกฎเกณฑ์การดำเนินชีวิต และจะปฏิบัติหน้าที่ตามค่านิยม และกฎเกณฑ์กลุ่มของสังคมเพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสังคม เป็นวัยที่ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ ช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป ระดับนี้จะเข้าใจค่านิยม คุณค่าทางจริยธรรม และหลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในสังคมในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมไม่ยึดถือตัวบุคคลหรือค่านิยมเฉพาะกลุ่ม เป็นจริยธรรมที่แยกออกจากกฎเกณฑ์ตายตัวและการคาดหวังของคนอื่นแต่ใช้ความคิดตรึงตรองซึ่งใจเป็นแนวทางเลือกประพฤติปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ต่อเนื่องจาก 4 ขั้นตอนแรกตามลำดับ

3.1 ขั้นที่ 5 ขั้นที่ใช้สัญญาทางสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำ โดยมีเหตุผลนำค่านิยมของสังคม สภาพการณ์ สิทธิหน้าที่ ตลอดจนกฎเกณฑ์ที่เป็นเหตุผลที่คนส่วนใหญ่ยอมรับมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจการกระทำ โดยไม่ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของคนส่วนใหญ่ เพราะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก สามารถบังคับใจตนเองได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นการกระทำจะคำนึงถึงสิทธิเสรีของผู้อื่น เป็นช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป

3.2 ขั้นที่ 6 ขั้นที่ใช้จริยธรรมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ เป็นระดับพัฒนาการที่เห็นในผู้ใหญ่ที่มีความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง มีวัฒนธรรมดีงามมีความเจริญทางสติปัญญา ขั้นนี้เป็นขั้นสูงสุดของเหตุผลเชิงจริยธรรม คำนึงถึงความถูกต้องเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสงบสุขของส่วนรวม เป็นขั้นที่บุคคลมีความระมัดระวังต่อการทำความชั่ว ไม่ทำผิดทั้งในที่ลับและที่แจ้ง เป็นขั้นที่ยอมรับคุณค่าของมนุษยพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 6 ขั้นนี้ จัดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ขั้นที่แสดงพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมโคลเบอร์

ระดับจริยธรรม	ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (pre-conventional level) อายุ 2 – 10 ปี	ขั้นที่ 1 ขั้นการหลบหลีกการถูกลงโทษ (อายุ 2 – 7 ปี) ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหารางวัล (อายุ 7 – 10 ปี)
ระดับตามเกณฑ์ (convention level) อายุ 10 - 16 ปี	ขั้นที่ 3 ขั้นทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10 – 13 ปี) ขั้นที่ 4 ขั้นทำตามหน้าที่ของสังคม (อายุ 13 – 16 ปี)
ระดับหลังกฎเกณฑ์ (post-conventional level) อายุ 16 ปีขึ้นไป	ขั้นที่ 5 ขั้นใช้สัญญาสังคม (อายุ 16 ปีขึ้นไป) ขั้นที่ 6 ขั้นใช้หลักการจริยธรรมสากล (วัยผู้ใหญ่)

แบนดูรา (สมชาติ รัชชนกุล. ม. ป.ป. : 34 – 36 อ้างอิงมาจาก Bandura. 1963) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เชื่อว่า พฤติกรรมทางสังคมเกิดจากการเรียนรู้โดยสังเกตและการเลียนแบบอย่างจากบุคคลอื่น จากผลการทดลองจากเด็กอายุ 5 ปี แบนดูรา สรุปความคิดเห็นจากผลการทดลองว่า “เด็กไม่เพียงแต่จะเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นเท่านั้น หากยังเรียนรู้โดยไม่มีแรงเสริมกำลังจากภายนอกอีกด้วย” จากนั้น แบนดูรา ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของรางวัลและการลงโทษจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตอบสนองของเด็ก ๆ ในครั้งแรกเท่านั้น แต่ไม่ใช่ปัจจัยโดยตรงของการสร้างพฤติกรรม ปัจจัยสำคัญอยู่ที่ว่าเด็กที่ได้รับรางวัลหรือถูกลงโทษจากการแสดงพฤติกรรมของตนเป็นครั้งแรก

ปัจจุบันนักจิตวิทยาในกลุ่มการเรียนรู้ทางสังคมได้นำแนวคิดของจิตวิทยาในกลุ่มพัฒนาการทางปัญญาและความคิดมาผสมผสานกับหลักการของตน และประกาศทฤษฎีขึ้นใหม่ให้ชื่อว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาและสังคม (cognitive social learning theory) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดพื้นฐาน ดังนี้

1. แต่ละบุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา บุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและกันเสมอ
2. บุคคลอาจจะเรียนรู้จากการเลียนแบบอย่างผู้อื่น โดยไม่มีแรงเสริมกำลังจากภายนอก
3. การเรียนรู้และการได้รับรู้จะไม่ใช้สิ่งเดียวกันกับการแสดงพฤติกรรม แต่แรงเสริมกำลังมีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการกระทำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของบุคคล

4. การรับรู้และการคาดหวังทางปัญญาและความคิด จะมีต่อการกระทำของบุคคล การคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกวิธีแสดงพฤติกรรมของบุคคล

5. กระบวนการทางปัญญาความคิดจะช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมตนเอง ควบคุมพฤติกรรม และประเมินคุณค่าของตนเองได้

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือคดเว้น การแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบ และให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเป็นการกระทำที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความสุขและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อเข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2524 : 3)

กรมวิชาการ (2523 : 3) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไว้สรุปได้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูกหรือผิด ในสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งนี้ จะขึ้นกับอิทธิพลของความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้อง ดีงาม และความพึงพอใจที่จะนำจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ

เจียมจิต บุญรักษ์ (2534 : 6) ได้กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไว้สรุปได้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ เป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลมีหลักการในปฏิบัติที่ดีต่อตนเองต่อผู้อื่นและสังคม

ส่วน อารมย์ สุคมี (2537 : 16) กล่าวว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจมากที่สุด ดังนั้น นักวิชาการจึงได้ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อจุดประสงค์ที่จะหาทางควบคุมพฤติกรรมนั้น คือ ส่งเสริมให้เกิดการทำดีให้มากและป้องกันหรือจัดการทำชั่วให้น้อยลง

สวัสด์ สุวรรณอักษร (2535 : 69 – 72) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทของสถานศึกษา ในการดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 โดยกำหนดให้มีการสอดแทรกการอบรมเชิงจริยธรรมด้านต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน มีวินัย พึ่งตนเอง เสียสละ ตรงต่อเวลา ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 10) ได้กำหนดจริยธรรมและค่านิยมที่ปลูกฝัง คือ ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และการรักษา ศาสนา พระมหากษัตริย์

โพธิ์ทอง จิตอ่อนน้อม (2529 : 1 – 2) ได้สรุปลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการและจำเป็นต้องปลูกฝัง ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ขยันประหยัด รับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม กระตือรือร้น จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักพึ่งตนเอง เสียสละ กล้าหาญ เมตตาอาทร กตัญญู และสามัคคี

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2524 : 10 – 16) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้กับนักเรียน นักศึกษา คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความกตัญญูตเวที ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความสามัคคี การประหยัด ความยุติธรรม ความอดทน และความเมตตา กรุณา ซึ่งสอดคล้องกับคุณธรรมที่กำหนดไว้ในจุดหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความสุภาพ เรียบร้อย ความกระตือรือร้น การสนใจต่อการเรียนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านพัฒนาอาชีพ ได้แก่ ความขยัน อดทน ความสามัคคี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นิยรักการทำงานความสามารถในการจัดการ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตด้านพัฒนาสังคม ได้แก่ ความกตัญญูตเวที นิยมในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย มีความเสียสละ ลำบากในสิทธิหน้าที่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรักและหวงแหนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (สนธิ เสวตวงศ์สกุล. 2535 : 26 - 27) สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้มุ่งปลูกฝังให้นักศึกษามีจริยธรรมในด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ และความอดทน (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 46)

สรุปได้ว่า การศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อทำงานในหน่วยงานเอกชน หรือสถานประกอบ หรือประกอบอาชีพอิสระก็ตาม พฤติกรรมที่เหมาะสมที่สถานศึกษาควรปลูกฝังให้นักศึกษา คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน ความสามัคคี และความกตัญญูตเวที ซึ่งพฤติกรรมทั้ง 7 ด้านดังกล่าว มีความหมายและลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนี้

1. ความมีระเบียบวินัย

ความมีระเบียบวินัย เป็นคุณลักษณะสำคัญที่พึงประสงค์ของบุคคลในสังคมที่มีความจำเป็นและเป็นที่ต้องการอย่างยิ่ง เพื่อการวางกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดคุณลักษณะด้านความมีวินัย พบว่า มีผู้ให้ความหมายและวิเคราะห์พฤติกรรมความมีวินัยไว้ดังนี้

สมบัติ ชูชีพนัย (2527 : 20) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การควบคุมตนเองหรือความประพฤติที่เป็นระเบียบ และการยอมรับหรือปฏิบัติตามการบังคับบัญชาและการควบคุม

ประมวล ตันยะ (พล แสงสว่าง. 2536 : 1 ; อ้างอิงมาจาก ประมวล ตันยะ. 2528) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การกระทำตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจผู้ปฏิบัติที่มองเห็นคุณค่าแล้วว่า การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับที่สร้างขึ้นไว้และตนเองก็เห็นพ้องด้วยนั้น เป็นสิ่งที่จะคงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย อันจะนำมาซึ่งความสุขและความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคนในสังคมนั้น วินัยเป็นอำนาจที่จะรักษาความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ทุกคน และเป็นเครื่องยืนยันสิทธิและเสรีภาพของทุกคนในสังคมนั้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข. 2536 : 20 ; อ้างอิงจากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2526 : 12) ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามข้อบังคับ คำสั่ง กฎหมาย กฎ กติกา ระเบียบที่สังคมวางไว้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของคน และพฤติกรรมความมีระเบียบวินัย ดังนี้

1. ความมีวินัยในตนเอง
2. การตรงต่อเวลา
3. การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน
4. การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสังคม
5. การปฏิบัติตามข้อตกลง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 6) ได้ให้ความหมายของความมีวินัยสรุปได้ว่า ความมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตและทางพฤติกรรมของบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามระบบระเบียบ เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม และได้กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ว่า ความมีวินัยประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ 7 พฤติกรรม ดังนี้

1. การควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา และใจ
2. การยอมรับผลการกระทำของตนเอง
3. การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
4. การตรงต่อเวลา
5. ความมีเหตุผล
6. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นตามกฎหมายของสังคม
7. การเคารพสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

อัญชลี เครือคำขาว (2540 : 216) ให้ความหมายว่า ระเบียบวินัย หมายถึง ข้อบังคับ คำสั่ง กฎหมาย กติกา ระเบียบ ที่สังคมวางไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของคน เพราะคนต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่ตั้งแต่หมู่เล็ก คือ ครอบครัวจนถึงหมู่ใหญ่ คือ ประเทศชาติ ถ้าทุกคนที่อยู่ร่วมกันปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่สังคมวางไว้ก็จะนำมาซึ่งความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง และความปลอดภัย คุณลักษณะของคนมีระเบียบวินัย คือ รู้จักวินัยของตนเองเป็นอย่างดี เมื่อเราสังกัดอยู่ในสังคมใดจะต้อง

มีความรู้เรื่องวินัย และระเบียบแบบแผนของสังคมนั้นเป็นอย่างดีเพื่อจะได้ปฏิบัติไม่ผิด และเคร่งครัดในวินัยเป็นอย่างดี คือ เป็นผู้พยายามประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยไม่ละเมิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง

วิชย วงษ์ใหญ่ (2541 : 35) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ความมีวินัย คือ คุณลักษณะจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถควบคุมตนเอง และประพฤติตนตามระเบียบกฎกติกาของสังคมเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและของส่วนรวม พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความมีวินัย ได้แก่ ความสนใจใฝ่รู้การควบคุมตนเอง ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความซื่อสัตย์ และความขยัน

กรมอาชีวศึกษา (2542 : 46) กล่าวไว้สรุปได้ว่า กรมอาชีวศึกษามีนโยบายให้วิทยาลัยสังกัดจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ที่มีเป้าหมายให้กิจกรรมเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เพื่อนักเรียนได้รู้จักควบคุมตนเอง ประพฤติปฏิบัติ ถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ มีศีลธรรม จรรยาบรรณที่เหมาะสม

ผิพวรรณ คัดโนภาส (2534 : 96) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตามระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติตนของนักศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนะต่อการปฏิบัติในสิ่งที่พึงปฏิบัติของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปฏิบัติตนของนักศึกษาที่อยู่ในระดับต่ำ คือ แต่งกายสุภาพ หรือแต่งกายถูกต้องตามข้อบังคับ ว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องหมาย และเครื่องแต่งกายนักศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมตามกฎระเบียบของสังคมและศีลธรรม

2. ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะสำคัญจำเป็นที่ต้องศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่บุคคลจะแสดงออกถึงการมีความรับผิดชอบ พบว่า มีผู้ให้ความหมายและวิเคราะห์พฤติกรรมความรับผิดชอบไว้ดังนี้

บุญเตือน ปั่นแสง (2535 : 30) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสนใจ พากเพียรพยายาม และละเอียดรอบคอบ มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย รักษาสิทธิและหน้าที่ของตน ยอมรับผลการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ พร้อมทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 5, 103) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบสรุปได้ว่า หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา และแบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงานของตนด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรค ไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผนและป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในวงงานที่ตนรับผิดชอบ

2. ความรับผิดชอบในวงงานของตน หมายถึง ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปิดความผิดชอบในหน้าที่ของตนเองแก่ผู้อื่น พร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ผลดียิ่งขึ้น ใคร่ตรองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นจะเกิดผลเสียขึ้นหรือไม่ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดีและกล้าเผชิญต่อความเป็นจริง

3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย โรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจไม่ให้เป็นที่สวาทของกิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม ละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามสมควรแก่ฐานะ จัดหาเครื่องอุปโภคที่เหมาะสม และหมั่นศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จ

4. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม หมายถึง การปฏิบัติกิจการของหมู่คณะ ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ร่วมมือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย จดเว้นการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ส่วนรวม

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2529 : 157) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ความผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติตนต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จด้วยดีโดยที่รู้จักหน้าที่ ไม่ละทิ้งหน้าที่และติดตามผลงานแก้ไขปรับปรุงงานอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถ และยอมรับผิดชอบในผลของการกระทำพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่ามีความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ทำงานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายได้ดีและรวดเร็ว
2. ตรงต่อเวลา
3. เอาใจใส่ติดตามผลงานให้ลุล่วงด้วยดี
4. อุทิศตนเพื่องานตลอดเวลา
5. ปฏิบัติงานตามหน้าที่
6. รู้ลักษณะงานที่ต้องทำ
7. เคารพต่อกฎและระเบียบต่าง ๆ
8. เสนอตนเพื่อแก้ไขงานที่ล้มเหลว

ดวงจันทร์ หนูทอง (ปริยา ตันวิวัฒน์. 2544 : 23 ; อ้างอิงมาจาก ดวงจันทร์ หนูทอง. 2533 : 36) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติต่อนหน้าที่การงานและต่อชุมชนด้วยความเต็มใจ และมีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานและชุมชน ซึ่งสามารถแสดงออกได้โดยการเอาใจใส่ในการทำงาน การเพียรพยายามการยอมรับผลการกระทำของ

ตนเอง การปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้น การช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม การช่วยแก้ไขสิ่งที่จะเป็นอันตรายต่อชุมชน การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม และการไม่ละเลยหน้าที่พลเมือง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข. 2536 : 24 ; อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2523 : 16) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความเพียร และความละเอียดรอบคอบยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบ ได้แก่

1. เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลของงานนั้น
2. รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
3. มีความละเอียดรอบคอบ
4. มีความละเอียดรอบคอบ
5. ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
6. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม
7. ยอมรับผลของการกระทำของตน
8. ไม่เอารัดเอาเปรียบ
9. ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน

ปิยนันท์ สีสม (2536 : 28) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความใส่ใจความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่และติดตามผลงานที่ได้กระทำลงไป ด้วยความเพียรพยายามและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย เต็มที่เอาใจใส่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี ทั้งพยายามปรับปรุงหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นซึ่งลักษณะของความรับผิดชอบแบ่งออกได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. รับผิดชอบต่อตนเอง
2. รับผิดชอบต่อสังคม

จินตนา ทรวิบูลย์ชัย (2540 : 96) ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงานด้วยความรู้สึกผูกพัน มีความพากเพียร และละเอียดรอบคอบ โดยแสดงออกในรูปของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนเป็นผลสำเร็จด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรค มีการติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและเสีย โครงสร้างลักษณะความรับผิดชอบสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง พฤติกรรมที่แสดงออก คือ การรักษาสุขภาพอนามัยของของตนเอง ให้สมบูรณ์ และปลอดภัยจากอันตราย รู้จักประพฤติกิริยปฏิบัติตนให้เหมาะสมละเว้นความชั่วรู้จักประมาณในการใช้จ่าย และมีความประหยัด สำนึกในหน้าที่และบทบาทของตน

2. ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน พฤติกรรมที่แสดงออก คือ การยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ใคร่ครองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นจะเกิดผลเสียขึ้นหรือไม่ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดี และกล้าเผชิญต่อความเป็นจริง

3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน พฤติกรรมที่แสดงออก คือ การปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความเอาใจใส่ ไม่ต้องมีใครบังคับ ใช้ความสามารถเต็มที่ ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงจนกว่างานจะสำเร็จ พยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น พัฒนาประสิทธิภาพงาน รู้จักวางแผนงาน ปฏิบัติงานอย่างมีจุดหมายด้วยความระมัดระวัง เพื่อป้องกันความบกพร่องเสียหาย ในงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี

4. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามระเบียบข้อบังคับของสังคม ช่วยรักษาสมบัติของส่วนรวม ให้ความร่วมมือในการทำงาน ช่วยเหลือและแก้ไข ปัญหาของชุมชนตามความสามารถ รักษาผลประโยชน์ เกียรติยศชื่อเสียงของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม

อัญชลี เครือคำขาว (2540 : 200) ให้ความหมายความรับผิดชอบสรุปได้ว่า หมายถึง ความรู้ถึงหน้าที่หรือภารกิจ เป็นความรู้สึกที่ไม่ต้องอาศัยคำสั่งบังคับของผู้อื่น ไม่เกี่ยงให้ผู้อื่นมารับผลแห่งการกระทำหรือการไม่กระทำของตนเองความรู้สึกรับผิดชอบจะทำให้เกิดความระมัดระวังไม่ประมาทเลินเล่อ

เกียรติคุณ สิทธิชัย และคณะ (2549 : 15) กล่าวถึงความรับผิดชอบสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำทำให้การปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรและความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยรู้จักหน้าที่ต่อตนเองและต่อผู้อื่น

3. ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์ เป็นคุณลักษณะที่สังคมให้ความสำคัญมาก และต้องการปลูกฝังให้เกิดแก่สมาชิกในสังคมเพื่อการวางกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์จึงได้ศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการมีความซื่อสัตย์พบว่า มีผู้ให้ความหมายและ วิเคราะห์พฤติกรรมความซื่อสัตย์ไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 60 - 61) ได้กล่าวถึงความซื่อสัตย์สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นจริยธรรมที่เน้นความซื่อสัตย์ต่อตนเอง หน้าที่การงาน คำมั่นสัญญา แบบแผน กฎหมาย และความถูกต้องอันดีงาม มีลักษณะพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. ชื่อตรงต่อเวลา
2. ชื่อตรงงานของตัวเองที่กำหนดให้
3. ชื่อตรงต่อหน้าที่การงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน
4. ชื่อตรงต่อคุณธรรม (หรือความประพฤติที่ดี) ที่ยึดถือ
5. ชื่อตรงต่อการนัดหมาย (การพบปะ การประชุม)
6. ชื่อตรงต่อการให้สัญญา (คำพูด เงิน การช่วยเหลือ)
7. ชื่อตรงต่อคำสั่งของครู
8. ชื่อตรงต่อระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
9. ชื่อตรงต่อทรัพย์สินของผู้อื่น
10. ชื่อตรงต่อหน้าการงานของผู้อื่น รู้จักแบ่งงานให้สมาชิกในกลุ่มไม่ก้าวล่วงงานของผู้อื่น
11. ชื่อตรงต่อระเบียบแผนประเพณี
12. ชื่อตรงต่อกฎหมายที่เกี่ยวกับสังคม
13. ชื่อตรงต่องานที่หมู่คณะมอบหมาย
14. ชื่อตรงต่อข้อมูลปัจจุบันโดยรู้จักจำแนกระหว่างข้อมูล และคำประเมินของผู้อื่น ได้อย่างดี
15. มีความยุติธรรม

โชติ เพชรชื่น (2524 : 26) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง คุณลักษณะด้านความรู้สึกรับผิดชอบ หรือระดับจิตใจของบุคคลคนหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่น ต่อวัตถุสิ่งของ เมื่อ บุคคลนั้นพบปะสัมผัสระดับจิตใจ มีความมั่นคงมิได้ผันแปรไปตามความต้องการของตนหรือของผู้อื่น และบุคคลนั้นจะไม่ยึดเอาวัตถุสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองมาเป็นของตนเอง ทำตามสัญญาและระเบียบถือ กฎเกณฑ์ของกลุ่ม จะพูดตามสภาพความจริงที่เกิดขึ้น จะต่อต้านหรือขัดขวางผู้อื่นที่ปฏิบัตินอกเหนือ กฎเกณฑ์

อาหมัรฺรุซดี หิมพินิจ (2547 : 13) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การกระทำที่ซื่อตรงและจริงใจทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

กรมสามัญศึกษา (2525 : 129 - 131) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้ง กาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และผู้อื่น และได้วิเคราะห์โครงสร้างของความซื่อสัตย์ออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ มีความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ ไม่สับปลับกลับกรอก ไม่คล้อยตามพวกที่ลากหรือชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย มั่นคงต่อการกระทำดีของตน ไม่คดโกง มีความตั้งใจทำจริง และประพฤติตรงตามที่พูด

2. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว

3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อหัวหน้างาน ต่อผู้มีพระคุณ พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ประพฤติตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน เตือนสติและแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ยืดยาวในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยา หรือกลั่นแกล้ง

4. ความซื่อสัตย์ต่อคณะ สังคม และประเทศชาติ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน หรือเอาดีเข้าตน ไม่ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมายหรือผิดระเบียบข้อบังคับของสังคมและหมู่คณะ

ทวิ บุญเกตุ (2525 : 55-59) ได้ให้ความหมายความซื่อสัตย์สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความภักดี ความซื่อตรง การประพฤติตรง คือ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง โดยมากผู้ซื่อสัตย์สุจริตจะเป็นผู้มีกำลังใจเข้มแข็ง มีใจบริสุทธิ์ หนักแน่น อดทน รักเกียรติยศชื่อเสียง ไม่เห็นแก่ตัวและได้จำแนกความซื่อสัตย์ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ซื่อสัตย์ต่อตนเอง หมายถึง การกระทำการต่าง ๆ ที่เป็นไปตามที่เราตั้งใจไว้ หรือทำตามคำพูดโดยไม่เหลวไหล

2. ซื่อสัตย์ต่องานที่ทำ หมายถึง การไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่มีขอบ ไม่โกง เวลาทำงาน ไม่โกงทรัพย์สินเงินทองของผู้อื่น

3. ซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง หมายถึง การไม่โกง และไม่เอาเปรียบเพื่อนฝูงตลอดจนมีความรักและความหวังดีต่อเพื่อน

เกษม บุญศรี (คมศักดิ์ ชื่นชม. 2539 : 44 ; อ้างอิงมาจาก เกษม บุญศรี. 2540 : 17 – 26) ได้แบ่งความซื่อสัตย์ในแนวพุทธศาสนาออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ทางกาย หมายถึง การไม่ฆ่าสัตว์ การไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติในกามและให้ความช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลัง และโอกาสเท่าที่จะสามารถทำได้

2. ความซื่อสัตย์ทางวาจา หมายถึง การพูดความจริงตรงไปตรงมา พูดในสิ่งที่ควรพูดไม่เพ้อเจ้อ และเป็นคำพูดที่อ่อนหวานน่าฟัง

3. ความซื่อสัตย์ทางใจ หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ใจเป็นสำคัญหรือความคิด เช่น ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การมีพฤติกรรมอย่างเหมาะสมตรงไปตรงมา หรือการปฏิบัติตรงต่อความเป็นจริง ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

4. ความเสียสละ

กรมวิชาการ (2526 : 27) กล่าวถึงความเสียสละสรุปได้ว่า หมายถึง การยอมเสียสิทธิ์และการยอมลำบากเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น เช่น พ่อแม่ยอมลำบากหาเงินเลี้ยงลูก ครู อาจารย์ยอมลำบากในการอบรมสั่งสอนนักเรียน

สุมนธรา แก่นกุล (2544 : 29) กล่าวถึงความเสียสละสรุปได้ว่า ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักยอมสละประโยชน์ของส่วนรวมทั้งด้านกำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา และกำลังกาย

พยุหศักดิ์ สมนเทศ (2530 : 31 - 34) ได้กล่าวถึงความเสียสละสรุปได้ว่า ความเสียสละ หมายถึง การละเว้นความเห็นแก่ตัว การให้แก่บุคคลที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังความคิด รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเอง โดยที่จะต้องให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ทำกิจการงานเท่าที่จะทำได้ ไม่คำนึงดูดย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา ช่วยเพิ่มพูนความรู้ตามกำลังสติปัญญา และมีความยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข ให้อภัยอยู่เสมอ

ดวงพร อุทัยสุริ (2548 : 31 - 32) กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นผู้เสียสละ คือ การที่บุคคลได้แสดงออกทางกาย และทางใจ ที่สามารถชี้ให้เห็นว่าเป็นการเสียสละด้วยความบริสุทธิ์ใจ แสดงออกมาโดยการให้ในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ การให้ทางกาย การให้ทางวาจา การให้ทางสติปัญญา การให้ด้วยกำลังทรัพย์ และการให้ทางใจ ซึ่งพฤติกรรมทั้งหลายนั้นสามารถดูได้จากการกระทำ เช่น ไม่คำนึงดูดย การช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์ การให้คำแนะนำทั้งทางโลกและทางธรรมแก่บุคคลทั่วไป ช่วยเจรจาธุระให้เพื่อนมนุษย์สำเร็จประโยชน์ แก้ปัญหาเดือดร้อนแก่คนที่เดือดร้อน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ แบ่งปันเครื่องอุปโภคบริโภค และสละทรัพย์เพื่อสาธารณะกุศล ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข ไม่อิจฉาของแหวผู้อื่น เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักยอมสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม และการให้แบ่งปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา

5. ความอดทน

จำรอง เงินดี (2519 : 5) ได้ให้ความหมายของความอดทนสรุปได้ว่า ความอดทน หมายถึง กริยาอดทนต่อโลกะ คือ ความอยากได้ โทสะ คือ ความโกรธเคืองจนพยาบาทมุ่งร้าย โมหะ คือ ความหลงมกมายเพราะได้ประสบอารมณ์ที่ยั่วให้โกรธ ยั่วให้เกิดอยากได้ อยากล้างผลาญ อยากเบียดเบียนก็อดทนได้ ไม่ยอมแสดงอาการชั่วร้ายทางกาย วาจา ออกไปตามอำนาจแห่งโลกะ โทสะ โมหะ และอดทนต่อทุกขเวทนา อดทนต่องานที่ตรากตรำ ถึงจะลำบากน่าเหนื่อยหน่ายเพียงไรก็ไม่ทอดถอย ถึงจะถูกหยันด้วยถ้อยคำเลียดสี ถากถางอย่างใดก็ไม่หมดกำลังใจ

สมศักดิ์ สินธุระเวชช์ และคนอื่น ๆ (2529 : 11) กล่าวถึงความหมายของความอดทนสรุปได้ว่า ความอดทน หมายถึง ความหนักแน่นของจิตใจที่จะยืนหยัดต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยความ

เข้มแข็ง อดทน บึกบึน ไม่มีความหวั่นไหว อดทนต่อความทุกข์ ซึ่งเกิดจากการเจ็บป่วย อดทนต่อความเจ็บใจ อดทนต่อความเหนื่อยยากตรากตรำ

รุจิร ภู่อาระ (2541 : 1) กล่าวถึงความอดทนสรุปได้ว่า ความอดทน หมายถึง ความพยายามอย่างเข้มแข็ง ความหนักแน่นมั่นคงของจิตใจ และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น รู้จักควบคุมอารมณ์ให้มั่นคง

ภัทธา นิคมานนท์ (2540 : 218) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ความขยันอดทน หมายถึง ความตั้งใจปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ พุ่มเพก่าลังกาย กำลังใจ และสติปัญญา เพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย

กรมวิชาการ (2525 : 146) กล่าวถึงความอดทนไว้สรุปได้ว่า ความอดทนสามารถวิเคราะห์ออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ใช้สติปัญญาควบคุมการกระทำของตนเองให้อยู่ในอำนาจของเหตุผลได้
2. ไม่แสดงอาการทुरนทวายหรือร้องครวญคราง เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย
3. ไม่แสดงอาการหิวโหย เมื่อร่างกายต้องการอาหาร
4. ไม่กล่าวคำหยาบคาย เมื่อถูกผู้อื่นช่วยยารมณ์
5. ไม่ทำร้ายผู้อื่นที่ทำให้เกิดความโกรธ
6. ควบคุมกริยาอาการให้เป็นปกติได้เมื่อเจ็บแค้นใจ
7. เมื่อผิดหวังไม่แสดงอาการเสียใจ
8. เมื่อมีอุปสรรคในการเรียน การทำงาน ก็ไม่ท้อถอย
9. พยายามทำงานที่ยากให้สำเร็จตามเป้าหมาย
10. ยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ความอดทน หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มากระทบ ใช้สติปัญญาในการควบคุมตนเอง ให้เป็นคนที่มีเหตุผลอยู่ตลอดเวลา ไม่ท้อถอย ไม่ยอมแพ้ เอาชนะอุปสรรค

6. ความสามัคคี

กรมวิชาการ (2526 : 27) ได้ให้ความหมายของความสามัคคีสรุปได้ว่า ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกซึ่งความร่วมมือร่วมใจกันเพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามัคคีต้องอาศัยความอดทน เสียสละ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และตระหนักในปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้จะต้องมีการทำงานร่วมกันบ่อย ๆ จนเกิดเป็นผลดีของการร่วมมือมากกว่าแยกทำอะไรอยู่เพียงคนเดียว ความสามัคคีจะก่อให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียวกัน และสามารถปฏิบัติงานทุกอย่างได้สำเร็จ

1. ความวิริยะ อุตสาหะในการทำงาน
2. ความอดทนรอความสำเร็จในสิ่งที่ต้องใช้เวลานาน
3. ความเที่ยงตรงในการปฏิบัติ
4. ความมีเหตุผล
5. ความยอมรับความจริง
6. ความสามารถที่จะคิดด้วยตัวของตัวเอง
7. ความตระหนักในผลสัมฤทธิ์ซึ่งแตกต่างกันระหว่างบุคคล
8. ความยอมรับในอำนาจหน้าที่อันจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2525 : 63 - 67) กล่าวถึงการส่งเสริมพัฒนาจริยธรรมในสถานศึกษาสรุปได้ว่า สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การให้ความรู้ขั้นสูงขึ้น วิธีการฝึกฝนโดยใช้หลักเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นต่ำ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้เหตุผลในขั้นสูงขึ้นไป เริ่มจากการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของเพียเจท์
2. การอบรมทางศาสนา ประเพณีของผู้นับถือศาสนาพุทธได้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านโดยเฉพาะเพศชายได้รับโอกาสให้เข้ารับการอบรมทางพุทธศาสนาโดยการบวชเป็นสามเณรและภิกษุ ผู้ที่ผ่านการบวชเรียนมาแล้ว สันคมถือว่าเป็นผู้ที่มีความเปลี่ยนแปลงทางจิตลักษณะและพฤติกรรมไปในทางที่ลดความเห็นแก่ตัวลง
3. การใช้บทบาทสมมติ โดยการให้ผู้เรียนแสดงบทบาทเป็นตัวละครในเรื่องที่มีปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม จะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนมีความผูกพันใกล้ชิดกับปัญหาของตัวเองในเรื่อง เหมือนกับเป็นปัญหาของตนเอง
4. การใช้กลุ่มให้เกิดการคล้อยตาม การแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อเป็นการยกระดับจิตใจของผู้เรียนนั้น อาจทำได้โดยการใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ซึ่งแสดงออกทางจริยธรรมในระดับเดียวกัน ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่จะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่างและคล้อยตามลักษณะของเพื่อน ๆ ไปได้ง่าย
5. การให้เลียนแบบจากตัวแบบ การใช้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ถูกทดลองเห็น จะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้ถูกทดลองทำพฤติกรรมนั้น ๆ ตามตัวแบบได้ การจัดตัวแบบเพื่อให้เกิดการเลียนแบบเป็นวิธีที่มีการศึกษาค้นคว้ามาากพอประมาณ เพราะเป็นวิธีที่นักจิตวิทยาเชื่อว่าผู้เรียนจะเรียนรู้จากสังคมมากที่สุด และเป็นวิธีการที่ผู้เรียนอาจทำตามโดยไม่รู้สึกรู้สว่ากำลังถูกชักจูง

สุเทพ ยงยุทธ (2544 : 24 - 25) กล่าวถึงจริยธรรมในการสอนอาชีวศึกษาสรุปได้ว่า การพัฒนาจริยธรรมของผู้เรียนโดยการพัฒนาพฤติกรรมและจิตใจของผู้เรียนพร้อมกันไปในั้น ผู้สอนจริยธรรมต้องรู้ทั้งในแง่เนื้อหาสาระที่จะพัฒนา แต่การอบรมเลี้ยงดูเด็กในสังคมไทยปัจจุบันบางประการไม่เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรม โดยมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคทั้งจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน สังคม และสภาพแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน การพัฒนาจริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ดีตั้งแต่ในวัยเด็ก ซึ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยทั่วไปประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

(2541 : 14 – 15) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ความกตัญญูทเวที เป็นคุณสมบัติของคนดี ผู้ที่มีความกตัญญูทเวที ย่อมได้รับความชื่นชม ความรักใคร่ ชีวิตมีแต่ความสุข

ชม ภูมิภาค (2525 : 102 - 103) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กตัญญู แปลว่า รู้คุณค่า หมายความว่า ใครทำอะไรก็ไม่ลืม ระลึกถึงบุญคุณอยู่เสมอ กตเวที แปลว่า แทนบุญคุณ หมายความว่า ตอบแทนบุญคุณของท่าน ดังนั้น กตัญญูทเวที จึงหมายความว่า ผู้อุปการคุณท่านทำแล้วและตอบแทนคนดีต้องมีคุณธรรมข้อนี้เป็นเครื่องหมาย ถ้าไม่มีคุณธรรมข้อนี้เป็นเครื่องหมายก็ยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นคนดี

สุวรรณ พุฒคง (2544 : 27) กล่าวไว้สรุปได้ว่า กตัญญู หมายถึง การรู้สำนึกในบุญคุณหรือความดีของคน ๆ นั้น ส่วน กตเวที หมายถึง การตอบแทนบุญคุณต่อผู้มีพระคุณ ซึ่งวิธีปฏิบัติตนเพื่อแสดงความกตัญญูทเวที มีดังนี้

1. เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และญาติผู้ใหญ่
2. ช่วยกิจการงานของผู้มีพระคุณและคอยรับใช้ท่านเมื่อมีโอกาส
3. ระลึกถึงพระคุณของท่าน เมื่อถึงวันสำคัญของท่านหรือวันที่ระลึกต่าง ๆ ควรมากราบอวยพรท่าน เพราะจะทำให้ท่านปลื้มใจว่าเรายังระลึกถึงท่านอยู่
4. แสดงความยกย่องนับถือท่านด้วยความจริงใจ และไม่ลบหลู่ดูหมิ่น

นอกจากนี้ เกียรติคุณ สิทธิชัย (2545 : 16) กล่าวถึงความกตัญญูทเวทีไว้สรุปได้ว่า กตัญญู หมายถึง ความรู้สำนึกในการอุปการคุณหรือบุญคุณที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมีต่อเรา และกตเวที หมายถึง การแสดงออกและการตอบแทนบุญคุณ ดังนั้น ความกตัญญูทเวที หมายถึง ความรู้บุญคุณและตอบแทนคุณต่อคนอื่นและสิ่งอื่นที่มีบุญคุณ

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ความกตัญญูทเวที หมายถึง ความรู้สึกสำนึกบุญคุณและตอบแทนบุญคุณที่บุคคลอื่นมีต่อเรา และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความกตัญญูทเวที ได้แก่ มีความรู้สึกสำนึกบุญคุณของผู้มีคุณ และรู้จักตอบแทนบุญคุณต่อผู้ที่มีคุณเสมอ

5. การปลูกฝังจริยธรรมในสถานศึกษา

การปลูกฝังจริยธรรมในระบบการศึกษามีความสัมพันธ์กับการปลูกฝังจริยธรรมในสังคมภายนอก เพราะผู้เรียนต้องใช้ชีวิตในสังคมที่มีสภาพต่างไปจากสถาบันการศึกษา สถาบันที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังทัศนคติของผู้เรียนมากที่สุด คือ สถาบันครอบครัว และในขณะเดียวกันระบบโรงเรียนทั้งประถม มัธยม และอุดมศึกษา ควรพัฒนาการสอนจริยธรรมและคุณธรรมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ลำควน เกษตรสุนทร (2526 : 39) กล่าวถึงการปลูกฝังจริยธรรมในสถาบันอุดมศึกษาสรุปได้ว่า หน้าที่หลักของการอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศมักจะเน้นการปลูกฝังทางวิชาการ ซึ่งในการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการนี้จะต้องเน้นคุณสมบัติหลายอย่าง ดังนี้

1. การออกคำสั่งให้ผู้เรียนทำตามหรือละเว้นการกระทำ
2. การตรวจตราว่าผู้เรียนทำตามหรือไม่
3. ถ้าผู้เรียนทำอย่างเหมาะสมก็ให้รางวัลและส่งเสริม
4. ถ้าผู้เรียนไม่ทำตามก็ตักเตือนแล้วจึงลงโทษ
5. ให้เหตุผลเมื่อสั่ง เมื่อให้รางวัล และเมื่อลงโทษ
6. ผู้อบรมเลี้ยงดูต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง

กรมอาชีวศึกษา (2543 : ไม่มีเลขหน้า) กล่าวถึงการสอนจริยธรรมในสถานศึกษาสรุปได้ว่า ต้องจัดการศึกษาให้เยาวชนเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพ และเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมตามที่ตลาดแรงงานต้องการ ดังนั้น กรมอาชีวศึกษาจึงได้มีการกำหนดจริยธรรมของผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาไว้ 13 องค์ประกอบ คือ มีมนุษยสัมพันธ์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเชื่อมั่นในตนเอง ความประหยัด ความสนใจใฝ่รู้ การละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน ความรักสามัคคี ความกตัญญูกตเวที ความคิดสร้างสรรค์ การพึ่งตนเอง และความอดกลั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 34 - 35) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมสรุปได้ว่า มีทั้งแบบบูรณาการและจัดสอนแยกเฉพาะคุณธรรมที่ต้องการเน้น ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมจึงต้องจัดประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศให้เอื้อต่อการพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมต่อผู้เรียน สิ่งที่สำคัญควรตระหนัก คือ ความรู้สึกของผู้เรียน ต้องให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการกระทำ ซึ่งจะนำไปสู่ความชื่นชม การจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถช่วยพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การปลูกฝังจริยธรรมในสถานศึกษานั้น จะกระทำเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ ภาวะแวดล้อมในทุก ๆ ด้านจะต้องประสานสัมพันธ์กัน ทั้งระบบครอบครัว โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถาบันศาสนา สภากษัตริย์ เศรษฐกิจ และกลไกอื่น ๆ ในชุมชน สังคม และประเทศ ต้องเอื้ออำนวยที่จะพัฒนาจริยธรรมของนิสิต นักศึกษา และตัวแบบก็มีความสำคัญอย่างสูง รวมความแล้วภาวะแวดล้อมรอบด้านมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางจริยธรรมของผู้เรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยสงขลาเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา จำแนกตามเพศ หลักสูตร และคณะ เพื่อทราบข้อเสนอแนะและวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ปีการศึกษา 2550 จำนวน 6,157 คน จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ โครงการจัดตั้งคณะสถาปัตยกรรม โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรม และโครงการจัดตั้งวิทยาลัยรัตภูมิ โดยกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างตามตารางอัตราส่วนของเครจชี และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 361 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามเพศ หลักสูตร และคณะ แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ดังตาราง 3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งออกได้ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check - list) เพื่อทราบตัวแปรอิสระเกี่ยวกับเพศ หลักสูตร และคณะ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ใน 7 องค์ประกอบ คือ ความมีระเบียบวินัย ข้อ 1 - 5 ความรับผิดชอบ ข้อ 6 - 10 ความซื่อสัตย์ ข้อ 11 - 15 ความเสียสละ ข้อ 16 - 20 ความอดทน ข้อ 21 - 25 ความสามัคคี ข้อ 26 - 30 และความกตัญญูต่เวที ข้อ 31 - 35 รวม 35 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของไลเคิร์ท (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 33 ; อ้างอิงมาจาก Likert. 1964) แต่ละข้อได้กำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open - ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร รวมทั้งนำเอางานวิจัยของดวงพร อุทัยสุริ (2548 : ภาคผนวก ข) ณรงค์ ศิลารัตน์ (2544 : ภาคผนวก) และสุมณฑา แก่นกุล (2544 : ภาคผนวก) มาปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา แล้วพิจารณาสร้างแบบสอบถาม จำนวน 35 ข้อ ภายใต้อัน 7 องค์ประกอบ คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน ความสามัคคี และความกตัญญูต่เวที

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง และแก้ไขให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ดังรายชื่อต่อไปนี้

- 2.1 นายสมเกียรติ อินทรักษ์ ผศ. ระดับ 8 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

- 2.2 นายจำรูญ วงศ์กระจ่าง ครู คศ. 3 วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา จังหวัดสงขลา

- 2.3 นายสมพร ขุนเพชร ผู้อำนวยการ โรงเรียนสงขลาเทคโนโลยี จังหวัดสงขลา

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังคณบดีคณะวิชาต่าง ๆ ที่มีนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องแล้วดำเนินการตามขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้าต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาจัดหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปรต้นสำหรับแบบสอบถามตอนที่ 1 แล้วหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของไลเคิร์ต (Likert, 1967 : 90 - 95) ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงระดับการปฏิบัติแต่ละข้อคำถามได้เพียงระดับเดียวเท่านั้น คือ ระดับปฏิบัติมากที่สุด ระดับปฏิบัติมาก ระดับปฏิบัติปานกลาง ระดับปฏิบัติน้อย และระดับปฏิบัติน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้
 - 5 หมายถึง นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
 - 4 หมายถึง นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
 - 3 หมายถึง นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
 - 2 หมายถึง นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
 - 1 หมายถึง นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ปีการศึกษา 2550 จำนวน 6,157 คน จากคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ โครงการจัดตั้งคณะสถาปัตยกรรม โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรม และโครงการจัดตั้งวิทยาลัยรัตภูมิ
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ปีการศึกษา 2550 โดยกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างตามตารางอัตราส่วนของเครื่อง และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 361 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามเพศ หลักสูตร และคณะ แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก ดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรคณะ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะวิศวกรรมศาสตร์	1,872	110
คณะบริหารธุรกิจ	2,726	159
คณะศิลปศาสตร์	1,129	66
โครงการจัดตั้งคณะสถาปัตยกรรม	319	19
โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรม	65	4
โครงการจัดตั้งวิทยาลัยรัศมิ	46	3
รวม	6,157	361

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งออกได้ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check - list) เพื่อทราบตัวแปรอิสระเกี่ยวกับเพศ หลักสูตร และคณะ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ใน 7 องค์ประกอบ คือ ความมีระเบียบวินัย ข้อ 1 - 5 ความรับผิดชอบ ข้อ 6 - 10 ความซื่อสัตย์ ข้อ 11 - 15 ความเสียสละ ข้อ 16 - 20 ความอดทน ข้อ 21 - 25 ความสามัคคี ข้อ 26 - 30 และความกตัญญูกตเวที ข้อ 31 - 35 รวม 35 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของไลเคิร์ท (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 33 ; อ้างอิงมาจาก Likert. 1964) แต่ละข้อได้กำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open - ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร รวมทั้งนำเอางานวิจัยของดวงพร อุทัยสุริ (2548 : ภาคผนวก ข) ณรงค์ ศิลารัตน์ (2544 : ภาคผนวก) และสุมนธรา แก่นกุล (2544 : ภาคผนวก) มาปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา แล้วพิจารณาสร้างแบบสอบถาม จำนวน 35 ข้อ ภายใต้อิง 7 องค์ประกอบ คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน ความสามัคคี และความกตัญญูต่อเวที

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง และแก้ไขให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ดังรายชื่อต่อไปนี้

2.1 นายสมเกียรติ อินทรักษ์ ผศ. ระดับ 8 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

2.2 นายจำรูญ วงศ์กระจ่าง ครู คศ.3 วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา จังหวัดสงขลา

2.3 นายสมพร ขุนเพชร ผู้อำนวยการ โรงเรียนสงขลาเทคโนโลยี จังหวัดสงขลา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (try - out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย นครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (statistical package for the social sciences for window v. 11.5) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1990 : 161) ได้ความเชื่อมั่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังคณบดีคณะวิชาต่าง ๆ ที่มีนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องแล้วดำเนินการตามขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้าต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาจัดหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปรต้นสำหรับแบบสอบถามตอนที่ 1 แล้วหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของไลเคิร์ต (Likert, 1967 : 90 - 95) ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงระดับการปฏิบัติแต่ละข้อคำถามได้เพียงระดับเดียวเท่านั้น คือ ระดับปฏิบัติมากที่สุด ระดับปฏิบัติมาก ระดับปฏิบัติปานกลาง ระดับปฏิบัติน้อย และระดับปฏิบัติน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4 หมายถึง	นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
3 หมายถึง	นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
2 หมายถึง	นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย
1 หมายถึง	นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
3. ประมวลข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ซึ่งได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 โดยการจัดเรียงลำดับตามความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม
4. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จากแบบสอบถามตอนที่ 2 แปลผลโดยการเปรียบเทียบ โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1974 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.6667 – 5.0000	หมายถึง	พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.3334 – 3.6666	หมายถึง	พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.0000 – 2.3333	หมายถึง	พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา อยู่ในระดับน้อย
5. คำนวณหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อดูความเบี่ยงเบนเป็นรายข้อและรายองค์ประกอบของการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา
6. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ซึ่งจำแนกตามตัวแปรเพศ หลักสูตร และคณะ โดยใช้การทดสอบที (t - test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (statistical package for the social sciences for window v. 11.5) สำหรับค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (mean)
3. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient)
5. ค่าร้อยละ (t - test)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา” ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

สัญลักษณ์ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ทางสถิติ ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
P	แทน	ค่าร้อยละ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
f	แทน	ความถี่
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน (F-test)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (degree freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสอง (Mean of squares)
*	แทน	ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยในรูปตาราง ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ หลักสูตร และคณะ โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ในด้านความระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน ความสามัคคี ความกตัญญูต่อเวที

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ตามตัวแปรเพศ หลักสูตร คณะ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและวิธีการปลูกฝังในพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ หลักสูตร และคณะ โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ หลักสูตร คณะ

ตัวแปรอิสระ		จำนวน (N)	ร้อยละ (P)
เพศ	ชาย	145	40.2
	หญิง	216	59.8
	รวม	361	100.0
หลักสูตร	ปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี	232	64.3
	ปริญญาตรี 4 ปี	129	53.7
	รวม	361	100.0
คณะ	วิศวกรรมศาสตร์	110	30.5
	บริหารธุรกิจ	159	44.0
	ศิลปศาสตร์	66	18.3
	โครงการจัดตั้งคณะสถาปัตยกรรม	19	5.3
	โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรม	4	1.1
	โครงการจัดตั้งวิทยาลัยรัตภูมิ	3	0.8
	รวม	361	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เพศชาย จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 และเพศหญิง จำนวน 216 คิดเป็นร้อยละ 59.8 หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 และหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 โครงการจัดตั้งคณะสถาปัตยกรรม จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรม จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 และโครงการจัดตั้งวิทยาลัยรัตภูมิ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ในด้านความระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน ความสามัคคี ความกตัญญู กตเวที

ตารางที่ 4.2 ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา จำแนกเป็นรายด้าน (N = 361)

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านความมีระเบียบวินัย	3.65	0.64	ปานกลาง
ด้านความรับผิดชอบ	3.56	0.71	ปานกลาง
ด้านความซื่อสัตย์	3.77	0.98	มาก
ด้านความเสียสละ	3.69	0.89	มาก
ด้านความอดทน	3.72	0.63	มาก
ด้านความสามัคคี	4.02	0.59	มาก
ด้านความกตัญญูกตเวที	4.19	0.67	มาก
รวม	3.80	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมรายด้านพบว่า ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ด้านความอดทน ด้านความสามัคคี และด้านความกตัญญูกตเวที อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ตามตัวแปรเพศ หลักสูตร คณะ

ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ตามตัวแปรเพศ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	เพศ				t
	ชาย		หญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความมีระเบียบวินัย	3.79	0.59	3.55	0.65	3.603
ด้านความรับผิดชอบ	3.74	0.66	3.46	0.73	3.678
ด้านความซื่อสัตย์	3.80	0.95	3.74	1.01	.552
ด้านความเสียสละ	3.82	0.84	3.59	0.91	2.406
ด้านความอดทน	3.85	0.56	3.63	0.66	3.236
ด้านความสามัคคี	4.09	0.58	3.97	0.59	1.876
ด้านความกตัญญูทดแทน	4.29	0.69	4.17	0.66	2.430
รวม	3.91	0.55	3.72	0.55	3.178

จากตารางที่ 4.3 พบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ตามตัวแปรเพศที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.4 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ตามตัวแปรหลักสูตร

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	หลักสูตร				t
	ปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี		ปริญญาตรี 4 ปี		
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
ด้านความมีระเบียบวินัย	3.71	0.71	3.54	0.47	2.482
ด้านความรับผิดชอบ	3.75	0.67	3.24	0.67	6.808
ด้านความซื่อสัตย์	3.95	0.85	3.45	1.11	4.771
ด้านความเสียสละ	3.91	0.63	3.28	1.11	6.899
ด้านความอดทน	3.89	0.65	3.41	0.45	7.530
ด้านความสามัคคี	4.17	0.60	3.76	0.45	6.748
ด้านความกตัญญูกตเวที	4.35	0.66	3.88	0.59	6.765
รวม	3.96	0.50	3.51	0.53	8.036

จากตารางที่ 4.4 พบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ตามตัวแปรหลักสูตรที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ตามตัวแปรคณะ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านความมีระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	5	14.48	2.89	7.70*
	ภายในกลุ่ม	355	133.52	.38	
	รวม	360	148.00		
ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	5	39.95	7.99	19.81*
	ภายในกลุ่ม	355	143.19	.40	
	รวม	360	183.15		
ด้านความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	5	47.38	9.47	11.20*
	ภายในกลุ่ม	355	300.33	.85	
	รวม	360	347.71		
ด้านความเสียสละ	ระหว่างกลุ่ม	5	69.90	13.98	23.26*
	ภายในกลุ่ม	355	213.42	.60	
	รวม	360	283.32		
ด้านความอดทน	ระหว่างกลุ่ม	5	24.57	4.92	14.77*
	ภายในกลุ่ม	355	118.11	.33	
	รวม	360	142.68		
ด้านความสามัคคี	ระหว่างกลุ่ม	5	15.17	3.03	9.88*
	ภายในกลุ่ม	355	109.04	.31	
	รวม	360	124.21		
ด้านความกตัญญูทดแทน	ระหว่างกลุ่ม	5	31.68	6.34	17.13*
	ภายในกลุ่ม	355	131.29	.37	
	รวม	360	162.97		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5	25.56	5.71	24.34*
	ภายในกลุ่ม	355	83.32	.24	
	รวม	360	111.88		

- มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.5 พบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลาตามตัวแปรคณะ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ โครงการจัดตั้งคณะสถาปัตยกรรม โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรม โครงการจัดตั้งวิทยาลัยรัตภูมิ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.5

**ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและวิธีการปลูกฝังในพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา**

**ตารางที่ 4.14 แสดงค่าความถี่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา**

ข้อเสนอแนะและวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ความถี่
ด้านความมีระเบียบวินัย	
1. ควรมีความเข้มงวดในเรื่องของกฎระเบียบ	23
2. ควรมีการจัดฝึกอบรมระเบียบวินัยที่ค่ายทหาร	15
3. ควรเข้มงวดในการแต่งกายของนักศึกษาให้มากขึ้น	13
4. ควรมีมาตรการในการเข้าเรียนให้ตรงต่อเวลา	10
5. ควรจัดสถานที่จอดรถนักศึกษาให้เป็นระเบียบ	9
6. ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	7
7. ควรมีบทลงโทษในเรื่องต่างๆ ที่ชัดเจน	5
ด้านความรับผิดชอบ	
1. ควรมอบหมายงานให้นักศึกษาเป็นรายบุคคลเพื่อให้มีความรับผิดชอบ	15
2. ควรมีการปลูกฝังในเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองให้มากกว่านี้	
3. ควรปลูกจิตสำนึกให้นักศึกษาช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น	13
	10
ด้านความซื่อสัตย์	
1. ควรมีการฝึกอบรมเพื่อให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงความซื่อสัตย์	20
2. ควรสอนให้นักศึกษาซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นในเรื่องต่างๆ	15
3. ควรมีบทลงโทษในการทำผิดในเรื่องความซื่อสัตย์ เช่น การลอกข้อสอบ	10
4. ควรมีการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังด้านความซื่อสัตย์ให้มากขึ้น	5

ข้อเสนอแนะและวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ความถี่
ด้านความเสียสละ 1. ควรปลูกจิตสำนึกให้นักศึกษาได้ตระหนักในเรื่องความเสียสละเพื่อส่วนรวม 20 2. ควรมีกิจกรรมช่วยเหลือสังคมให้มากขึ้น เพื่อเป็นการฝึกให้นักศึกษาได้เป็นผู้ที่เสียสละเพื่อส่วนรวม 10 3. ควรฝึกให้นักศึกษาทำกิจกรรมกลุ่มให้มากขึ้น เพื่อเป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาว่าเป็นอย่างไร 6	
ด้านความอดทน 1. ควรมีกิจกรรมอบรมกริยามารยาทให้มากขึ้น 15 2. ควรฝึกให้นักศึกษาควบคุมอารมณ์ตนเองให้ได้ 12 3. ควรฝึกให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาโดยใช้สติปัญญาให้มากขึ้น 9 4. ควรมีกิจกรรมให้นักศึกษาทดสอบความอดทนของตนเองบ้าง 4	
ด้านความสามัคคี 1. ควรมีกิจกรรมจัดกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมทั้งสถาบันให้มากขึ้น เช่น การแข่งขันกีฬา การจัดกิจกรรมด้านวิชาการ เพื่อให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อเป็นการสร้างความรักความสามัคคีในมหาวิทยาลัย 20 2. ควรมีกิจกรรมมอบหมายงานให้นักศึกษาทำเป็นกลุ่ม เพื่อสร้างความรักในหมู่คณะ 13 3. ควรมีกิจกรรมด้านช่วยเหลือสังคม โดยให้นักศึกษาทุกคนได้ร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น 10 4. ควรมีกิจกรรมด้านต่างๆ เกี่ยวกับเพื่อนช่วยเพื่อน หรือพี่ช่วยน้อง ในด้านการเรียน 4	
ด้านความกตัญญูกตเวที 1. ควรจัดกิจกรรมในวันพ่อหรือวันแม่ หรือวันอื่นๆ เพื่อให้นักศึกษาได้แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ 20 2. ควรมีกิจกรรมปลูกฝังการมีสัมมาคารวะต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ 15	

อภิปรายผล

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมรายด้านพบว่า ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ด้านความอดทน ด้านความสามัคคี และด้านความกตัญญูตกอยู่ที่ อยู่ในระดับมาก

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ตามตัวแปรเพศที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ตามตัวแปรหลักสูตรที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลาตามตัวแปรคณะ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

วิจารณ์ผลและสรุปผลการวิจัย

การเสนองานวิจัยในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์วิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผลข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการวิเคราะห์วิจัย

จากวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ศรีวิชัย สงขลา ด้านความระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน ความสามัคคี ความกตัญญูทดแทน

จากตารางที่ 4.2 พบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมรายด้านพบว่า ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ด้านความอดทน ด้านความสามัคคี และด้านความกตัญญูทดแทน อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

1. อาจารย์ถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ปลูกฝังให้นักศึกษา มีจริยธรรมที่ดี โดยเฉพาะการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ที่ต้องมีการส่งเสริมจริยธรรมทุกรายวิชา มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ให้นักศึกษาเห็นถึงความสำคัญและผลที่จะเกิดขึ้นจากกิจกรรมนั้น
2. ผู้บริหารมหาวิทยาลัย จะต้องมีนโยบายส่งเสริมจริยธรรมในสถานศึกษาสนับสนุนนโยบายในทุก ๆ ด้านที่ส่งเสริมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง การสร้างบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย ส่งเสริมจริยธรรมบุคลากรในมหาวิทยาลัยจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา
3. อาจารย์และผู้บริหารจะ ต้องให้ความสนใจอบรมดูแล นักศึกษาในส่วนที่มีปัญหาเรื่องจริยธรรมเป็นพิเศษ เช่น นักศึกษาที่อยู่ในสภาพครอบครัวยากจน การมีวินัย ความรับผิดชอบ นอกจากนี้จะต้องเอาใจใส่ นักศึกษา เพราะ นักศึกษายังขาดการควบคุมตัวเอง และยังมีวุฒิภาวะต่ำ
4. อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด จะต้องเป็นแบบอย่างให้นักศึกษา จะซึมซับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาต้องประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดี ให้นักศึกษาได้เลียนแบบในสิ่งที่ถูกต้อง ก็จะทำให้พฤติกรรมของนักศึกษามีพฤติกรรมตามที่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรจะได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมของนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ในทุกวิทยาเขต
2. ควรจะได้ศึกษาวิจัยวิธีการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย
3. ควรจะได้ศึกษาวิจัยจริยธรรมที่สังคมและตลาดแรงงานต้องการ

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2540). “หน้าต่างความคิด” มติชน. 16 กรกฎาคม 2540. หน้า 13.
- เกียรติคุณ สิทธิชัย. (2545). รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา
ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้. สงขลา : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตภาคใต้.
- ณรงค์ ศิลารัตน์. (2544). ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ประชาคม จันทรัชิต. (2543). รายงานการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาพาณิชยการที่สถานประกอบใน 5 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ฝั่งประสงค์. นครศรีธรรมราช : วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช.
- สันติพงศ์ ตั้งธรรมกุล. (2544). การศึกษาความประพฤติของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง.
- สุเทพ ยงยุทธ์. (2544). ศึกษาจริยธรรมของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 4
สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุเมธธา แก่นกุล. (2544). ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอพะโต๊ะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ภาคผนวก

- ความคิดและข้อเสนอแนะของนักศึกษาในเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
- แบบสอบถามพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะของนักศึกษา

1. ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
2. ควรปลูกจิตสำนึกให้นักศึกษาในเรื่องความมีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น
3. ควรจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มให้นักศึกษาทำงานร่วมกัน เพื่อความสามัคคีกันในหมู่คณะ
4. ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง
5. นักศึกษาต้องมีความกตัญญูตเวทีต่อผู้มีพระคุณ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถาม มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ใน 7 องค์ประกอบ คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน ความสามัคคี และความกตัญญูต่อเวที โดยมีประเด็นคำถามให้อ่านเพื่อพิจารณาว่า นักศึกษาปฏิบัติตามลักษณะในประเด็นคำถามมากน้อยเพียงใด หรือหากนักศึกษาประสบกับสถานการณ์ดังประเด็นคำถาม นักศึกษาจะปฏิบัติตามลักษณะนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด โดยในแต่ละประเด็นมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
3	หมายถึง	นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
2	หมายถึง	นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย
1	หมายถึง	นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

2. ในการตอบแบบสอบถาม ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีแนวทางประพฤติปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน โปรดตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

4. คำตอบของนักศึกษาจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อคะแนนพฤติกรรมและคะแนนการเรียน และผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ โดยนักศึกษาไม่ต้องเขียนชื่อ – สกุล ลงในแบบสอบถาม

ขอบคุณที่ตอบแบบสอบถามจนสมบูรณ์

ว่าที่พันตรีจักรกฤษณ์ จุฑาทิพรัตน์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ เพศชาย ☐ เพศหญิง 2. หลักสูตร ☐ หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี ☐ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี 3. คณะ ☐ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ☐ คณะบริหารธุรกิจ ☐ คณะศิลปศาสตร์ ☐ โครงการจัดตั้งคณะสถาปัตยกรรม ☐ โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรม ☐ โครงการจัดตั้งวิทยาลัยรัตภูมิ	สำหรับผู้วิจัย [] 1 [] 2 [] 3
---	---

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปฏิบัติเพียงช่องเดียว โดยพิจารณาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแต่ละข้อว่าท่านปฏิบัติอยู่ในระดับใด

ลำดับ ที่	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1	การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและข้อตกลงต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย						[] 4
2	การเข้าร่วมกิจกรรมที่อาจารย์ผู้สอนกำหนดและตรงต่อเวลา						[] 5
3	การรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม						[] 6
4	การประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง						[] 7
5	การประพฤติตนถูกต้องและเหมาะสมตามหลักศีลธรรมอันดีงาม						[] 8
6	การเตรียมความพร้อมในด้านการเรียนและการปฏิบัติงาน						[] 9
7	การปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ได้วางไว้ด้วยความตั้งใจและละเอียดรอบคอบ						[] 10
8	การปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันตามกำหนด						[] 11
9	มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนและการปฏิบัติงาน						[] 12
10	การปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม						[] 13
11	การพูดความจริง						[] 14
12	การไม่นำเอาผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นของตนเอง						[] 15

ลำดับ ที่	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
13	การไม่ทุจริตในการสอบ						[] 16
14	การไม่ลักขโมยของบุคคลอื่น						[] 17
15	การยอมรับผิดเมื่อได้กระทำความผิด						[] 18
16	อธิบายและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนหาก เข้าใจในเรื่องที่เพื่อนถาม						[] 19
17	ยินดีสละสิทธิ์บางอย่างของตนเพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม						[] 20
18	แบ่งปันของให้เพื่อนด้วยความเต็มใจ ทุกครั้ง						[] 21
19	ยินดีบริจาคสิ่งของ เงินทอง ให้แก่ผู้ได้รับ ความเดือดร้อนตามสภาพของตนเอง						[] 22
20	ไม่เคยนำของส่วนรวมมาใช้เพื่อประโยชน์ ส่วนตน						[] 23
21	การมีสติและสามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง						[] 24
22	การควบคุมกริยามารยาทในสถานการณ์ที่ ไม่พึงประสงค์						[] 25
23	ความสามารถในการระงับความเศร้าโศก เสียใจ เมื่อมีการสูญเสียทรัพย์สินหรือสิ่ง มีค่าอื่น ๆ						[] 26
24	การไม่ทอดทิ้งต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ						[] 27
25	ความสามารถในการระงับอารมณ์ เมื่อมี เพื่อนหรือบุคคลอื่นพูดจากระทบกระแทก ต่อเสีย						[] 28
26	การไม่ก่อการทะเลาะวิวาท						[] 29
27	การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ						[] 30
28	การให้ความร่วมมือในการทำงาน						[] 31
29	การรักเพื่อนและญาติพี่น้อง						[] 32
30	ความรักต่อสถาบันการศึกษา						[] 33

ลำดับ ที่	พฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
31	ความตระหนักในพระคุณของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณอื่น ๆ						[] 34
32	การมีสัมมาคารวะต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณอื่น ๆ						[] 35
33	การอาสาช่วยเหลืองานของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณอื่น ๆ						[] 36
34	การเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของ พ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณอื่น ๆ						[] 37
35	การดูแลพ่อแม่ และผู้มีพระคุณเมื่อยามที่ ท่านเจ็บป่วย						[] 38

ตอนที่ 3

แบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะวิธีการปลูกฝัง
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

คำชี้แจง ในฐานะที่นักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลศรีวิชัย สงขลา ท่านคิดว่าควรปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแก่นักศึกษาโดยวิธีการ
ใดที่ดีที่สุดในแต่ละองค์ประกอบ แล้วเขียนข้อเสนอแนะแสดงความคิดเห็นลงในช่องทางด้าน
ขวามือ

องค์ประกอบของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
1. ความมีระเบียบวินัย	
2. ความรับผิดชอบ	
3. ความซื่อสัตย์	
4. ความเสียสละ	

องค์ประกอบของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม	ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
5. ความอดทน	
6. ความสามัคคี	
7. ความกตัญญูทดเวที	